

Nr 292.

Ankom till riksdagens kansli den 6 december 1946 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete.

(3:e avd.)

I propositionen nr 373 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 25 oktober 1946, föreslagit riksdagen att under sjunde huvudtiteln å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 till ett flertal olika ändamål under rubriken Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete såsom reservationsanslag anvisa tillhoppa 23 620 000 kronor.

För humanitär hjälpverksamhet i av kriget berörda länder ha hittills anvisats sammanlagt 129 miljoner kronor, varav 20 miljoner å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, 70 miljoner å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 samt 39 miljoner å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 (prop. nr 275/1944, 139/1945 och 215/1946, r. skr. nr 427/1944, 431/1945 och 294/1946). Anslagen ha anvisats såsom reservationsanslag under sjunde huvudtiteln. Beredningen av frågor rörande statens åtgärder på här berörda område har närmast ankommit å svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet.

I skrivelse den 26 september 1946 har kommittén för internationell hjälpverksamhet anmodats att inkomma med översikt över eventuella ytterligare medelsbehov för redan slutförda hjälpåtgärder, vilka ännu ej reglerats, samt för nya hjälpåtgärder, som kunde vara av behovet påkallade. Kommittén har i anledning av nyssnämnda skrivelse inkommit med en den 19 oktober 1946 dagtecknad promemoria.

I promemorian har kommittén under rubriken Pågående hjälpåtgärder inom Sverige anmält medelsbehov av 1,8 miljoner kronor för sjukvård åt finska barn i Sverige samt 13,1 miljoner kronor för täckande av förskottsvis bestridda ävensom kommande utgifter för repatriantverksamhet. Det förstnämnda beloppet avsåge kostnader för omhändertagande på sjukhem samt sjukhusvård och sjukvårdsmateriel till omkring 2 000 finska barn, vilka alltjämt vore i behov av vård i Sverige. I samband härmed har kommittén föreslagit åtgärder för att förbereda en avveckling av verksamheten. Ytterligare överföring av sjuka barn från Finland till Sverige syntes icke böra förekomma.

Under rubriken Reglering av vissa merkostnader för redan genomförda hjälpåtgärder har kommittén föreslagit anvisande av 1 miljon kronor för yrkesutbildning i Sverige av norsk ungdom ävensom ett lika stort belopp för leverans av baracker till Nordfinland.

Såsom nya hjälpåtgärder har kommittén föreslagit anvisande av 4,5 miljoner kronor för barnbispisning i Tyskland och 220 000 kronor för utvidgande av barnsjukhuset i Polen. Kommittén har anfört att i januari 1946 påbörjades, efter anhållan från brittiska Röda korset, genom försorg av svenska Röda korset och föreningen Rädda barnen, bispisningar i Västtyskland och Berlin för sammanlagt 120 000 barn men att bispisningarna beträffande den brittiska zonen (100 000 barn) upphört den 1 juli. Sedan Storbritanniens regering anhållit att bispisningarna i den brittiska zonen måtte återupptagas, hade Europahjälpen beviljat 1 miljon kronor för ändamålet. Några ytterligare bidrag av enskilda medel vore för närvarande icke att påräkna. Anslaget till barnsjukhuset i Polen avsåg utbyggande av det svenska barnsjukhuset i Otwock med 100 platser utöver de 300 för vilka sjukhuset från början avsetts.

Slutligen har kommittén äskat ett anslag av 3 miljoner kronor för kulturell hjälp i de krigshärjade länderna. Kommittén har härom anfört, bland annat, att det på längre sikt syntes vara mycket betydelsefullt att betingelser skapas för utbildning inom vissa för återuppbyggnadsarbetet viktiga yrkesområden; särskilt gällde det läkare, ingenjörer och lärare. Anordnande av skolgång för barnen i de krigshärjade länderna vore även en viktig angelägenhet.

Departementschefen har anfört följande.

Vid anmälan av proposition nr 215 till innevarande års riksdag framhöll jag, att därest ytterligare medel skulle erfordras för internationell hjälpverksamhet, framställningen härom borde avse konkret utformade förslag. Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet har nu, med iakttagande härav, anmält de regleringsbehov och nya medelsbehov som aktualiserats efter framläggandet av nyssnämnda proposition.

Vad angår de i kommitténs promemoria under rubriken Pågående hjälpåtgärder inom Sverige gjorda framställningarna vill jag tillstyrka, att för tiden intill utgången av innevarande budgetår anvisas 1,8 miljoner kronor till sjukvård för finska barn. I likhet med kommittén anser jag, att avveckling av ifrågakvarande hjälpaktion nu bör förberedas. Under sådana förhållanden synes någon ytterligare medelsanvisning för detta ändamål icke nödvändig.

Å de belopp som hittills disponerats för bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete har, såsom framgår av promemorian, uppkommit en besparing av 2,5 miljoner kronor. Kommittén föreslår, att 2 miljoner kronor härav användas till täckning av ännu icke reglerade kostnader för repatriantverksamheten under budgetåret 1945/46. För att detta skall kunna ske, fordras att särskilda medel anvisas för reglering av vissa merkostnader för yrkesutbildning av norsk ungdom i Sverige och för leveranser av baracker till Nordfinland. Jag tillstyrker kommitténs förslag, att två anslag å vartdera 1 miljon kronor äskas för dessa ändamål.

Sedan 2 miljoner kronor sålunda avräknats å de tidigare, ännu icke reglerade kostnaderna för repatriantverksamheten, skulle enligt promemorian 3 990 000 kronor återstå att täcka. Kostnaderna för samma verksamhet för

innevarande budgetår beräknas till 7 miljoner kronor, varjämte 750 000 kronor avses för sjukhusvård åt repatrianter för tiden 1 oktober 1946—30 juni 1947 samt 1 350 000 kronor för transportkostnader för tiden 1 januari 1945—30 juni 1947, eller tillhopa (3 990 000 + 7 000 000 + 750 000 + 1 350 000 =) avrundat 13 100 000 kronor. Mot kommitténs beräkningar har jag intet att erinra.

I fråga om nya hjälpåtgärder förordar jag, att 4,5 miljoner kronor anvisas för barnbespisning i Tyskland. Det synes vidare ändamålsenligt, att det svenska barnsjukhuset i Otwock i Polen utvidgas, så att det kan mottaga ytterligare 100 patienter. Enligt kommitténs beräkningar skulle detta kunna ske för en kostnad av 220 000 kronor. Jag tillstyrker, att detta belopp åskas för ändamålet.

De hittillsvarande svenska hjälpåtgärderna i krigshärjade länder ha avsett materiell hjälp främst i form av livsmedel, läkemedel och kläder. Det torde böra prövas att på sätt kommittén föreslagit i viss utsträckning kombinera denna hjälp med kulturell hjälp i form av leveranser av skolmaterial och laboratorieutrustning samt litteratur. Vidare bör undersökas möjligheterna av att här i riket anordna kurser för utländska studerande. Jag får tillstyrka att ett i förhållande till kommitténs förslag till 2 miljoner kronor reducerat belopp anvisas för ändamålet.

Med de här förordade medelsanvisningarna beräknas en odisponerad reserv å 1,5 miljoner kronor komma att föreligga å det äldre, allmänna anslaget. En sådan reserv torde böra hållas för helt oförutsedda behov.

Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes av utskottet, som hemställer,

Utskottet.

- att riksdagen må
 å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 under
 sjunde huvudtiteln såsom reservationsanslag anvisa
- a) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Sjukvård för finska barn* 1 800 000 kronor;
 - b) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Repatriantverksamhet* 13 100 000 kronor;
 - c) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Yrkesutbildning i Sverige av norsk ungdom* 1 000 000 kronor;
 - d) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Leverans av baracker till Finland* 1 000 000 kronor;
 - e) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Barnbespisningar i Tyskland* 4 500 000 kronor;
 - f) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Utbyggnad av det svenska barnsjukhuset i Polen* 220 000 kronor;
 - g) till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Kulturell hjälp* 2 000 000 kronor.

Stockholm den 6 december 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Gränebo, Larsson, Andrén, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Boman, Gustaf Iwar Anderson* och fröken *Andersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Pettersson* i Dahl, *Malmberg* i Skövde, *Lindholm, Åkerström, Onsjö* och *Birke*.